

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшадағы заманауи әдістер мен тәсілдер

ЖАРИЯЛАНДЫ 29.03.2025	ТІРЕК СӨЗДЕР Montessori, STEM, Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, балабақша, заманауи әдістер, инклюзивті білім беру, инновациялық технологиялар, ойын технологиясы	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/177362/
--------------------------	---	--

Сәрсенова Зульфия Туребековна

«Кәусар бұлақ» бөбекжай бақшасы

Тәрбиеші

Аннотация

Бұл мақалада балабақшада қолданылатын заманауи әдістер мен тәсілдер қарастырылады. Қазіргі заманғы білім беру жүйесі балалардың жан-жақты дамуын қамтамасыз ету үшін жаңа педагогикалық технологияларды қажет етеді. Сол себепті, дәстүрлі оқыту әдістерін инновациялық тәсілдермен үйлестіру баланың танымдық, шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Мақалада ойын технологиясы, STEM-білім беру, Montessori әдісі, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және инклюзивті білім беру сияқты тәсілдер қарастырылады.

Кілт сөздер:

Балабақша, заманауи әдістер, инновациялық технологиялар, ойын технологиясы, Montessori, STEM, инклюзивті білім беру, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

Кіріспе

Балабақша – баланың алғашқы білім алу кезеңі ғана емес, сонымен қатар оның тұлға ретінде қалыптасуының маңызды ортасы. Заманауи

педагогика баланың дамуына кешенді көзқараспен қарауды талап етеді. Бүгінгі таңда балалардың қызығушылығын арттыру, танымдық белсенділігін жетілдіру және шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында жаңа әдістер мен тәсілдер кеңінен қолданылуда.

Ойын технологиясы арқылы оқыту

Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ойын – олардың негізгі әрекет түрі болып табылады және қоршаған ортаны танудың, жаңа білім алудың басты құралы ретінде қарастырылады. Сондықтан балабақшадағы оқу процесін ойын арқылы ұйымдастыру баланың қызығушылығын оятып, оқуға деген оң көзқарасын қалыптастыруға көмектеседі. Ойын технологиясы балалардың танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, олардың логикалық ойлауын, шығармашылық қабілетін және қарым-қатынас жасау дағдыларын дамытады. Дидактикалық ойындар балалардың белгілі бір білімді игеруіне ықпал етсе, рөлдік ойындар арқылы олар әлеуметтік ортадағы өзара қарым-қатынасты меңгереді. Қозғалмалы ойындар балалардың физикалық дамуына көмектессе, шығармашылық ойындар олардың қиялын дамытып, өзіндік ойлау дағдысын қалыптастырады. Ойын барысында балалар өз эмоцияларын еркін білдіре алады, топпен жұмыс істеуді, достық қарым-қатынасты сақтауды және ортақ шешім қабылдауды үйренеді. Сонымен қатар, ойын арқылы оқыту әдісі педагогтың балаға білім берудегі бағыттаушы рөлін сақтай отырып, оқу процесін жеңіл және қызықты етуіне мүмкіндік береді.

STEM-білім беру жүйесі

STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) – ғылым, технология, инженерия және математика бағыттарын біріктіретін білім беру жүйесі. Балабақшада STEM әдісін қолдану балалардың логикалық ойлауын, шығармашылық қабілетін және зерттеушілік дағдыларын дамытады. Мысалы, балалар қарапайым инженерлік тапсырмаларды орындау, тәжірибелер жасау, құрылымдар құрастыру арқылы жаңа білім алады.

Montessori әдісі

Montessori әдісі мектепке дейінгі жастағы балалардың өзіндік дамуына бағытталған және олардың дербестік қасиеттерін, танымдық белсенділігін, шығармашылық ойлауын қалыптастыруға негізделген инновациялық тәсілдердің бірі болып табылады. Бұл әдістің басты ерекшелігі – балаларды жасанды түрде оқытудан гөрі, олардың табиғи қызығушылығын дамыту арқылы өздігінен білім алуына жағдай жасау. Montessori жүйесі бойынша ұйымдастырылған балабақша топтарында әр бала өз қарқынымен дамып, өзіне қажетті материалдармен жұмыс істеу еркіндігіне ие болады. Мұндай тәсіл балалардың жауапкершілік сезімін арттырып, өз бетімен шешім қабылдау қабілетін қалыптастырады. Montessori әдісінде қолданылатын арнайы оқу құралдары мен материалдар баланың ұсақ моторикасын дамытып, танымдық белсенділігін арттыруға бағытталған. Балалар заттарды сұрыптау, орналастыру, біріктіру, салыстыру сияқты әрекеттер арқылы қоршаған ортаны тереңірек түсінуге дағдыланады. Сондай-ақ, бұл әдіс балалардың өзара қарым-қатынаста шыдамдылық танытуына, бір-біріне көмектесуіне және ынтымақтастықта жұмыс істеуіне ықпал етеді. Montessori жүйесінің тағы бір маңызды артықшылығы – балаларды ерте жастан тәртіпке, еңбекке, дербестікке және өзін-өзі басқаруға үйретуі, бұл болашақта олардың мектеп өміріне және жалпы қоғамға бейімделуіне оң әсер етеді.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) мектепке дейінгі мекемелерде де кеңінен қолданыла бастады, өйткені олар баланың танымдық қызығушылығын арттырып, оқу процесін анағұрлым тиімді әрі қызықты етуге мүмкіндік береді. Интерактивті тақталар, мультимедиялық құралдар, анимациялық бейне материалдар және білім беру бағдарламалары балалардың жаңа ақпаратты тез қабылдауына, есте сақтау қабілетін жақсартуға және шығармашылық ойлауын дамытуға ықпал етеді. Мультимедиялық технологияларды қолдану арқылы жүргізілетін сабақтар балалардың есту, көру, қимыл-қозғалыс арқылы қабылдау механизмдерін

белсендіреді, бұл өз кезегінде олардың зейінін шоғырландыру қабілетін арттырады. Сонымен қатар, АКТ-ны қолдану балалардың ерте жастан сандық сауаттылығын дамытуға көмектеседі, яғни олар компьютер, планшет сияқты құрылғыларды тиімді пайдалануды, ақпарат іздеуді, мультимедиялық ресурстармен жұмыс істеуді үйренеді. Білім беру саласындағы сандық технологияларды қолдану мұғалімдерге де үлкен мүмкіндіктер ұсынады, себебі олар балаларға әртүрлі деңгейдегі тапсырмалар беріп, олардың білім деңгейін қадағалауға, оқыту процесін жекелендіруге және әр баланың ерекшеліктеріне сай оқыту стратегияларын әзірлеуге жағдай жасайды. Сонымен бірге, ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы балабақша мен ата-аналар арасындағы байланыс нығайып, балалардың оқу жетістіктері туралы деректермен жедел алмасу мүмкіндігі артады. Осылайша, АКТ-ны тиімді қолдану мектепке дейінгі жастағы балалардың танымдық қабілеттерін, логикалық ойлауын, шығармашылық белсенділігін және ақпараттық мәдениетін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Инклюзивті білім беру әдістері

Әрбір баланың ерекше қажеттіліктерін ескеру – қазіргі білім беру жүйесінің басты бағыттарының бірі. Инклюзивті білім беру балаларды тең мүмкіндіктермен қамтамасыз етуді және олардың қоғамға толыққанды бейімделуін көздейді. Балабақшада арнайы түзету әдістері, жеке оқыту бағдарламалары және бейімделген оқу құралдары қолданылады. Инклюзивті тәсіл балалар арасында достық қарым-қатынасты дамытып, бір-бірін түсінуге және құрметтеуге тәрбиелейді.

Қорытынды

Балабақшадағы заманауи әдістер мен тәсілдерді енгізу балалардың жан-жақты дамуына ықпал етеді. Ойын технологиялары, STEM-білім беру, Montessori әдісі, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және инклюзивті оқыту тәсілдері балалардың танымдық, әлеуметтік және шығармашылық қабілеттерін жетілдіруге мүмкіндік береді. Педагогтардың инновациялық әдістерді белсенді қолдануы – мектепке

дейінгі білім беру сапасын арттырудың негізгі шарты болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Аймағамбетова Қ. «Мектепке дейінгі педагогика». Алматы: Білім, 2018.
2. Жұмабекова Ф. «Балалар психологиясы». Астана: Фолиант, 2020.
3. Құлшанова Р. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы инновациялар». Алматы: Арман-ПВ, 2019.
4. Нұрғалиева С. «Балабақшадағы ойын технологиялары». Шымкент: Ғылым, 2021.
5. Оспанова Л. «Montessori әдісі және оның ерекшеліктері». Алматы: ҚазҰУ баспасы, 2017.
6. Тұрсынбаева М. «STEM-білім берудің маңызы». Астана: Ұлағат, 2022.
7. Шалғынбаева Г. «Инклюзивті білім беру негіздері». Алматы: Рауан, 2020.
8. Әбдірахманова Ж. «Ақпараттық технологияларды қолдану әдістемесі». Қарағанды: Болашақ, 2019.

КМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.